

Any XII Núm 438
ARFA Septembre 10 1928.

DEU I PATRIA

PREUS
Artà, i comarca any 4 Ptas.
A fora id 6 »
Extranger id 10 »

Camí de la pau

S'ha firmat a París el Pacte Kellogg, o Pacte de París com li diuen a França i la premsa de tot el món repica a glòria i ha escampada la nova com una gran victòria de l'humanitat.

Efectivament, ho és el fet de que s'haja fixada una premissa, de que s'haja convengut en principi que la guerra és il·legal; però estam encara molt enrrera per poder assegurar que la guerra està abolida dins el món.

L'obra no està consumada; estam sols en camí de la pau i prou be ho ha dit N'Aristide Briand al discurs que pronuncià abans del Pacte Kellogg: «La pau és estada proclamada; però, ara caldrà organitzar-la. A les solucions de força, caldrà substituir les per solucions jurídiques. Vat-aquí l'obra de demà». Per arribar a aconseguir aqueixes solucions s'haurán de superar molts d'obstacles i vèncer molts de prejudicis. Amb aquest pacte totes les Potències que 'l firmen contenen una obligació moral que les compromet davant tot el món i davant l'història del futur. Ells renuncien a la guerra com a instrument de política nacional lo qual significa un gran pas, encara que no definitiu, cap a la pau universal. Estam en camí de la pau i per tant cal que totes les nacions cerquin i col·laborin en la organització de una estructura jurídica al Pacte Kellogg, la qual doni eficàcia al Pacte, única manera de obtenir fruit de tan interessant afer.

Deu vulgui se trobin les solucions que deixin arribar als lloables fins que's persegueixen.

La tia fadrina

L'albarcoc ja tenia la plena i redona gràcia de la fruita madura, i sa pell, orfa del vellutat del melicotó, mostrava una finor semblant a les galtes de la nina que, a la sombra del albarcoquer, disfrutava, golosament per endavant, de sa carn sucosa i sabrosa; al xapar-lo notà qu' envermellia arran del capoll, qui sap si d'enveja de la rossor de ses ungletes que es clavaven despiadades, obligant-la a escupir la drupa de clovella dura. La nina respirava salut sota aquell cel tan pur, i atreta per l'enceisa vermellor d'un cirerer corregué a omplir se la falda de cireres que regalimaven, com a gotes de sang en-

tre la tendra verdor del fullam; es posà com un infant arrecades i sempre jugant agomava amb sos llavis el rubí d'una cirera, amb sibaritisme de nina capriciosa, no sé si per lluir ses blanques dents o per assaborir-la més lentament i voluptuosa.

A cada nova primavera es feia més dòna, i mai deixava de visitar l'hort fruter. Als quinze anys hi anava a llegir novel·les blanques i somniava amb púdiques aventures que havien d'arribar per aquella carretera polsosa; però als pobres petits no passa res mai, l'aventura no arribava, els anys s'escolaven amb un fregadiç tan dolç que casi no's sentien passar, i ella era ja una dòna feta i encara servava tota l'esperança de la primera joventut.

No deixava d'anar a l'hort, i alçava sos braços tornejats als arbres, cullint amb fruïció les fruites madures que anava deixant dins una panera; a vegades un branquilló quedava enganxat a la botonada com si l'arbre volgués abraçar la fidel amiga de tants d'anys. Tornava a casa-seva amb el paneret i transformava pulcrament les fruites en confitures que gordava dins tassons de vidre groixut i ditetjat, tapats amb nubes blanquíssimes de paper de barba. Ara la primavera ja no li du torbadores anunciacions de vagues i misterioses coses temudes i desitjades. Tot és tranquil en ella com la vida pagesa i son temps transcorr en ritmes d'estacions. Viu tota sola, amb una criada vella, i totes dues se passen la vida resant per els pobres pecadors, que sent sa vida pura i cànida com una ofrena per a redimir els que no coneixen a Deu. La seva casa és plena de tests, i no hi ha millors mans per endreçar ramells i còssols; les seves bruïes són les més blanques i més atres de la Casa-santa; brodant, és primorosa com una monja i ha anat absorbint de tal manera l'essència de la vila, que sembla dur dins els seus ulls clars tots els camps i els boscs i les montanyes nostuades i aquest cel pagès tan clar i transparent i aquests estels camperols, diamants o gotes de rosada depositades sobre els prats siderals, per a on els ange ons pasturen de nit las constel·lacions. Com li plau a ella, que viu en solitud, guaitar per la finestra de sa cambra immaculada, que fa o'lor de bugada, i escoltar dins la nit callada el silenci perfumat que no's sent i es sent alhora, quant la lluna vesteix d'argent tots els arbres, i s'allarguen damunt els restolls o els sembrats les ombres, que posen temor dins el cor O el silenci de les nits pageses i la seva dolça pau!

Sols una cosa torba el cor de la tia fadrina: els nebots. Per ells són les corones passades amb més fervor dins la capella del Roser i per ells també ses millors confitures; mai els han mancat robiols per a pasco ni greixoneres el dijous llarder, ni coques per a St. Antoni... En canvi

ella sent, quant la van a veure, con blats els seus desitjos maternals.

Però, no la van a veure tant sovint com ella voldria. Pobre tia fadrina! Feu de mare a cada casa dels seus germans i ara viu en solitud, que son amor maternal no té correspondència en igual grau; per ço a cada nova primavera, quant els verds són més nets va a l'hort amb més lentitut, que el cor es glaça poc a poquet, si be el caliu crema sempre sota la cendra de les desilusions i desenganys, que mai l'apagaran del tot.

El seu calendari és un almanac pagès i familiar: any d'albarcocs, la fruita que més agrada a n'en Biel... any de prunes, bon any per fer confitura; poncins... a l'estiu tornarà En Miquel de pescar, i ella el sent cridar desde el portal: —Tia, me voléu fer una orxata amb xarop de ponci? I mentres ell refresca, ella va mirant la cenallera aon brillen, entre fulles de mates i vermellors de llantrisca, l'argent de les oblades, els serrans, els esperrais amb l'espina dorsal tesa com un ventall, les doncelles tivellades de groc, i a vegades qualche raboia que fa encare més ferèsteg el seu posat amb les ganyes badides horriblement com imatge minúscula d'algun monstre marí. Quant torna a col·locar la botella dins el rebost embanquinat i mira les rengles de pots de confitures somriu pensant que caça els nebots amb aquell visc.

Però, tan mateix, les vetlles d'hivern són llargues, i fa fret, i Na Francina s'adorna aprop del foc, mentres somnia vegent com balla la flamada damunt els negrets.

—Perqué, Senyor, no s'havia casada? No fora estada bona mare de família? Fins tenia un bon passar, i tampoc era lletja, i Deu me perdoni la vanitat.

Les rajoles de la xemeneia brillen de netedat i reflecteixen les llengües de foc que, poc a poc, tornen petites que amb ses cavitacions la tia ha abandonat el foc, i el caliu es colga entre la cenrada tot i servant la seva escalfcreta.

La tia se'n puja a la seva cambra. La falç esmolada del fret sega estels per el cel blau i trepana els vides entrant dins la alcoba de la fadrina i dins el cor de la bona dona que s'adorm resant. D'aunt el canterano, devora un pixxer de vidre blau amb floretes de pedàs, hi ha deixat la fulla del calendari. Un dia més, igual al de ahir, al de fa vint anys. Quina monotonia de vida!

J. S. B.

PIANO

Se'n vendria un d'usat a preu baix. Informaran en aquesta administració.

FLORS A MARIA

I

A. M. B.

Quae progreditur quasi aurora consurgens.

Així com a trenc d'alba, rialleres, obrin son ull les flors dematineres i vibra el cant diví del rossinyol, i amb la claror recobra nova vida la terra qui, en la nit, està ensopida i du el vestit de dol,

i plàcidament fa la llum daurada rossejar el plà i la serra encimbe-

[ilada

i és tot fresc i tendresa virginal, i el vianant que dins la fosca impia s'era perdut, troba la via

per on arribarà a sa llar pairal,

així vos, Mare, al néixer, clara au-

[rora

en mig d'una fosca aborronadora,

fereu saltar de goig l'humilitat:

els fronts s'il·luminar en d'esperan-

[ça

i un viu presentiment de desllu-

[rança

de joia feu tre nir el mon esclavistat.

I els qui eren, submergits en la te-

[nebra,

un podrimer, dels vicis dins la febra,

de la virtut veren llavò el camí;

i així com del sol l'alba és precur-

[sora

ho foreu vos d'un altra sol, Senyora,

de Jesucrist el Verb diví.

I ja vareu ésser al néixer enjoiellada de totes les mercès i sou ara acl-

[mada

dels pobles qui, en mirar vos, deli-

[ren d'estupor,

puix sou més pura i blanca que la

[claror del dia,

més dolça que el vi ranci, l'arrop i

[metvasia

i casi; podeu tant con Deu No-tre

[Senyor.

I encara més que la lluna sou bella,

[i incorrupte

més que el cedre olorós i als ini-

[mies terrible

com un exèrcit d'acots guerrers;

florit verger tancat, font segellada,

i lliri de l'afrau i rosa embourrada

de Gericó i palmera de Cadis.

Abans de tots els siges vos foreu

[concebida,

i el cor queda suspès, la llengua mu-

[da

davant de vos, sagrari del Deu viu,

qui us va donar la clau de ses ri-

[queses

i totes les grandeses

en vos conpendiades hi teniu.

II

Unguentum effusum nomen tuum.

Una flor de cinc colors
és el vostre nom, Maria,
estel lluent de cinc raigs

en la nit d'aquesta vida,
glop de cèlica dolçor
quan la boca el pronuncia,
oli de suavitat
en la pena enmaleïda,
mot placent qui sona com
una música divina.
Llum a dins l'enteniment,
dins la tristesa alegria
i broquer diamantí
contra els dardells que ens fulmina
el dimoni qui, rugint,
ens revolta a nb ferotgia.
Quan arribi el jorn suprem,
a l'hora de ma partida
per entrà a l'eternitat,
feis que el vostre bell nom sia
el mot darrer que, aci baix,
ma llengua travada diga.
Desde el punt on neix el sol
fins el punt on agonisa
trabucant un riu de sang
sobre la terra entristida,
que ressoni a tot arreu
vostre nom sagrat, Maria.

FELIX

RECTIFICANT UN CANARD

Sobre la mort d'En

Jaume Fernández

Desde que se tengué aquí la notícia d'haver matat a San Juan de la República Argentina el nostre paísá En Jaume Fernandez (a) Manuel, han circulat per la nostra vila unes notícies tan falses com afrontoses per la família del desgraciat jove i com cal que la veritat surti i se retorni l'honor a sa família, és per aixó que vo'em donar detalls de com fou assassinat en Manuel, haguent noltros mateixos llegida la llarga resenya que del fet publicà el dia 30 de juny passat el periòdic d'aquella localitat *La Reforma*.

El dia 28 de juny passat de bon dematí. En Jaume Fernández picapedrer fadrí, de 24 anys que era bon atlot, fener a carta cabal i molt agra-dat d'aquells amb qui treballava, se'n anà al Bar del carrer del General Acha y Laprida i s'assegué a una taula per esperar-hi el mestre picapedrer amb el qual treballava en el mateix bar. L'amo, D. Josep Castejon estava arretglant coses en les estenteries i no se preocupà de lo que darrera ell pasava; puis va entrar dins el Bar el jove argentí Nicolau Sosa de 21 anys, que per lo vist no tenia ofici ni benefici, era de molt mals antecedents i mal ànima ferm el qual se dirigí cap an En Jaume, s'encarà amb ell i li mogué conversa molt viva.

Al entretant entrà el mestre picapedrer que s'en anà a parlar amb l'amo del Bar, no deguent ser molt fort el diàlec d'aquells dos quant no li donaren im-

portància; però de cop sonà un tir de pistola que disperà En Nicolau Sosa damunt en Fernández. Aquells dos al sentir el tro se giraren i veren en Jaume que queia ferit i En Sosa que fugia corrents. Prestaren auxili al ferit i feren transportar-lo al Hospital Rawson aont morí pocs moments després d'arribar-le-hi.

La bala li havia interessat un pulmó i s'introduí entre la quarta i quinta costella, perforant-li el pulmó esquerra.

La policia seguí la pista al assassí i logrà detenir-lo al horabaixa del mateix dia posant-lo incomunicat a disposició del Jutge Dr. Canman en el Departament Central de Policia.

Com se veu, la mort del nostre paísà obeeix a la malavolença d'una mà criminal sense que's sapiguen per ara els mòvils que l'induiren al atentat.

Deu haja aculida la seua ànima en la glòria i rebí la seua família l'expressió del nostre més sentit condol.

DE SON SERVERA

Acompanyats pel Director de la Congregació Mariana Rt D. Miquel Bonnin, anaren ahir dia 7, d'excursió a Bonany uns coranta congregants que partiren de bon dematí amb automòvils, regressant al horabaixa satisfets del tot. La nostra enhorabona al Sr Bonnin i als congregants en general.

—Ha ascendit a tinent, l'amic D. Antoni Servera Roselló, Oficial del batalló d'Àfrica n.º 3 de Guarnició a Tetuan. Sia enhorabona a ell i família.

—Organizada per «Cultura serverense» ahir vespre en el «Unión» s'hi celebrà extraordinària funció teatral a benefici de l'indicada societat. Consistí en projectar la revista «Fiestas de San Salvador en Artá» que agradà moltíssim, «La Revoltosa» i el debut de la cupletista Maria Morey, que cantà un repertori no gens beraliat amb sa moral i lluí hermós y decent vestuari. L'acompanyaren en el cant dos professors ciutadans, amb piano i violí.

—Per ant està anunciada an el mateix teatre la representació del drama «El Pañal del Gordo» de Zorrilla i la cinta de costum aragoneses «No-beza Baturra».

Defuncions. — Maria Servera (a) Cantadora, Catalina Vives (a) Massa Maria Vives Massanet (a) Busquera esposa d'en Josep Guerra, carabínero.

El nostre condol a les respectives famílies.

REVISTA NOVA

Baix la direcció del conegut avielltor D. Antoni Barceló García de Pa-

redes, ha aparegut el primer número de la nova revista *Mallorca Agrícola* que ve a omplir un buit que feia molt de temps sentia la pagesia mallorquina.

Es una revista ilustrada de bella presentació i pulcrement impresa en els tallers de «La Esperanza» i son contengut és de gran interès pels agricultors, honrant-se amb les més prestigioses firmes dels qui se dediquen an aquest ram.

Desitjam a la nova revista llarga vida i prosperitat, i tot donant l'enhorabona al amic Barceló deixam establert el canvi.

REGISTRE

NAIXEMENTS

Dia 27. Agost. — Miquel Nadal Girard des Cabanellins.

MORTS

25—Antoni Lladrés Canet (a) Capellí de 63 anys, casat, de Pleuresia serofibrinosa.

26—Margarida Sancho Blanes (a) De So. Punyal, de 82 anys, de Asistència.

28 Catalina Ponar Dalmau (a) Crista, de 78 anys, viuda, de Arterio-esclorosis.

28 —Sor Antònia Bover Mercadal, de 28 anys de Peritonitis tuberculosa.

MATRIMONIS

25 — Antoni Perelló i Ferragut (a) Porro amb Antònia Tous i Ginard (a) de Sa Serra, fadrins.

25 — Francesc Nicolau Ferrer (a) Coves amb Catalina Llitas Dalmau (a) Pusseta.

DE CANOSTRA

DEL TEMPS

Enguany s'estorba molt a ploure i per tant la terra ho necessita de fa molt de temps. Ha seguit fins ara fent dies molt calorosos i avui ha matinejat enigulat i fent quatre gotes. El temps es avui humit i com que se prepari per ploure.

MORTS

El dia 1 d'aquest més va passar a l'altra vida la madona Margalida Canaya de la qual diguerem en el darrer núm. que havia extremunciat.

—També va morir el mateix dia a Palma aont havia anat per ésser operat, mestre Juan Caselles (a) *Garameu* ferrer del carrer de Pedra Plana Feia

ja una temporadeta que estava malalt, però per ésser tant jove i un homo molt conegut i estimat la seva mort fou molt sentida.

—Dia 2 a la 1 del capvespre tocaren una Extremunció i fou per Mestre Perico Ferrer (a) Blanc el qual havia sofert un altre atac. A l'endemà va morir.

—També ha morta madó Menuda veïlla del carrer de les Roques.

Al cel les vejem a tots i rebim les seves respectives famílies el nostromés sentit condol.

BENVINGUTS

Ha vingut amb la seua família a passar una temporada a la nostra vila el bon amic i cultíssim col·laborador de Llevant D. Josep Sureda Blanes, exbatle de la nostra vila, que resideix avui a La Felguera (Asturias). També vengué en viatge molt breu son germà el fecund literat Rt D. Francesc Sureda Blanes, capellà de tropa. Sien benvinguts.

ALTRE CURS

DE LA CASA SINGER

Tenim la satisfacció de poder anunciar a les nostres lectores que la «Compañía Singer» ha determinat organitzar en la nostra vila un nou Curs de costura, tall i brodat a màquina que començarà, si Deu ho vol, el dia 8 d'Octubre i acabarà el 22 del mateix més. En ell s'ensenyarà a les alumnes de tayar les pessés de vestir amb els patrons escollits en el concurs que se convocà a París. El curs estarà dirigit per competent Profesora i és *completament gratuít*.

Per inscriure's vegiu el representant d'Artá.

PETICIO DE MA

Per l'Àditor de guerra jubilat D. Ferrán Moscardó y pel seu fill el Segretari de la nostra vila i bon amic D. Ferran Moscardó Canals és estada demanada la ma de la Sra. María de la Assumpció Ramis d'Ayreflor i Rosselló.

Les noces se celebraran pròximament.

Banco Catalán Hipotecario

PALMA DE MALLORCA

Oficinas Provisionales

VALLORÍ 2

Telégramas: BANKAIP

Teléfono: 251.

CAPITAL SOCIAL 25.000.000

CASA CENTRAL BARCELONA

Préstamos hipotecarios, negociación y descuentos de letras, cuentas corrientes a la vista y a plazos fijos, y en general toda clase de operaciones bancarias.

ACCIONES 6 p8

AGENCIA DE ARTA A PALMA
I VICEVERSA DE
ANTONI GILI (A) COMUNA

SERVICI DIARI EN PRONTITUT I ECONOMIA
DE PREUS
ENCARREGS A DOMICILI
Palma -- Banch de S'oli, 24
DIRECCIO: Artá--Can Comuna Centro

GRANJA BARCINO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM DE RAÇA
GUNIS, COLOMS, ALIMENTS ESPECIALS
PER POLLS, I PONEDORES, INCUBADORS,
ANELLES, PLANS I CONSULTES
--(A) CONSELL-MALLORCA--

ALMACENES MATONS

DE
RAFAEL FELIU BLANES
CALLE DE JAIME II n.º 39 a 149

Palma de Mallorca
SASTRERIA PARA SEÑORA
Y CABALLERO
ARTICULOS Y NOVEDADES
PARA VESTIR DE TODAS CLASES

Ensaimades i panets

En lloc se troben millors que a la
PANADERIA Victoria
ES FORN NOU

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans
panets galletes, bescuits, rollets, i tota
classe de pasticeria.

TALBE SE SERVEIX A DOMICILI
Netedat, prontut i economia

DESPAIG:

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agencia entre Artá i Palma i hei
va cada dia.

Serveix amb prontutut i seguredat tota
classe d'encàrregs

Direcció a Palma: Harina 8. An es cos-
tat des Centro Farmacèutic.

Artá: Palma n.º 5.

Tienda Vicens
PRECIOS FIJOS Y MUY REDUCIDOS

EN y toda clase
Tejidos de
Merceria comestibles
Perfumeria

SE VENDEN MAQUINAS DE COSER

PFAFF E IMPERI

y toda clase de instrumentos

J V. CALLE DE A. BLANES 38

Automòvils de lloguer

DELS GERMANS

SARD (A) TERRES

A cada arribada de tren van a l'Estació.
Tenen servici combinat amb el Ferrocarril.

Excursions a Ses Coves, Calarratjada i demés
punts de Mallorca a preus convenguts.

DIRIGIRSE:

Carré d'En Pitxol n.º 8.
Id Son Servera n.º 29 } **ARTÁ.**

NAUMAN
MAQUINAS PARA
COSER Y BORDAR

La Fábrica más grande de Máquinas
para coser y bordar del continente.

(MARCA ALEMANA)

DEPOSITARIO EXCLUSIVO EN ARTA

CAN GANANSI